

Ledarna: Därför måste föräldrapenningen delas helt lika

Lag&Avtal

2017-03-21

Ledarna ser att lagstiftningen bör sikta mot en individualisering av föräldraförsäkringen fullt ut – det vill säga 50/50 – mellan vårdnadshavarna, skriver Ledarnas chefsekonom Anna Thoursie och ordförande Annika Elias..

DEBATT. Den 16 mars beslutade regeringen om en proposition som föreslår att rätten till föräldrapenning för föräldrar som kommer till Sverige med barn anpassas efter barnets ålder. Syftet är att förkorta kvinnornas väg till arbetsmarknaden. Sveriges chefsorganisation Ledarna ser att lagstiftningen bör sikta mot en individualisering fullt ut, vilket skulle gynna alla på arbetsmarknaden, män och kvinnor, oavsett ursprung.

Ledarna har länge sett problem i Sveriges chefsförsörjning, nu och i framtiden. Fram till 2025 kommer 125 000 chefer att gå i pension, samtidigt som andelen chefer under 35 år stadigt minskar. Samtidigt urholkar pensionsavgångarna de närmsta tio åren chefskåren betydligt.

För att komma till rätta med problemet kan inte strukturer som hindrar tillgång till hela kompetenskraften behållas. Kvinnors kompetens behövs på arbetsmarknaden för konkurrenskraft, lönsamhet och för att bli de chefer vi behöver. Och det snedfördelade uttaget av föräldraförsäkringen är en av de faktorer som starkt försvårar för kvinnor – alla kvinnor - på arbetsmarknaden.

Kvinnor förväntas helt enkelt ta ut den större delen av föräldradagarna, och statistiskt sett stämmer denna förväntan. För att kvinnor ska rekryteras i samma utsträckning och till samma typ av befattningar som män, behöver föräldraskap och föräldraledighet förknippas med både kvinnor och män.

Kvinnor tar i allmänhet ut närmare 80 procent av föräldraledigheten. 9 av 10 kvinnor som är chefer stannar hemma längre än 6 månader vid föräldraledighet. Knappt 1 av 10 män är lediga från chefsjobben mer än 6 månader. Detta har en starkt negativ effekt både för kvinnors deltagande i arbetslivet och för deras framtida löne-, karriärs- och pensionsutveckling.

Hemmavarande småbarnsmammor har begränsade möjligheter att höja sin kompetens och lön eller att byta jobb, vilket män med barn däremot kan göra. Deras löneutveckling och karriärer tenderar tvärtom att ta fart – de räknas som ”familjeförsörjare”. Men studier visar att även i familjer där kvinnan tjänar mer tar de ut den större delen av föräldraledigheten.

Andra studier visar att ekonomiska incitament att öka pappornas uttag av ledigheten endast har en liten påverkan på fördelningen. Män möter ofta till och med motstånd rörande nyttjande av föräldraförsäkringen. Sammanfattningsvis är det snarare normer och förväntningar på könen som är grunden till uttaget av föräldradagarna, och det är lagstiftning som skapat den beteendeförändring som kan spåras i männens ökade uttag av föräldradagar.

Om föräldraförsäkringen infördes i dag skulle den sannolikt vara individualiserad, för att mota gamla föreställningar om fördelningen av föräldraledighet.

För Ledarna handlar detta om män och kvinnors lika möjligheter på arbetsmarknaden och chefsförsörjning, om att ge de 90 000 svenska chefer i alla branscher och på alla nivåer som är medlemmar hos oss stöd i en strukturförändring

i arbetslivet och samhället. Politiska beslut konsekvensanalyseras och finjusteras när snedvridningar och icke önskade effekter av lagar uppstår.

Utredningen, och i förlängningen regeringen, behöver ta höjd för att öka alla kvinnors inkludering på arbetsmarknaden att individualisera föräldraförsäkringen fullt ut – 50/50 – mellan vårdnadshavarna.

Annika Elias

Ordförande Ledarna

Anna Thoursie

Chefsekonom Ledarna